

2.0 мл приготовленого розчину А та вносили в мірну колбу 25.0 мл, додавали 2.0 мл 0.5 М розчину хлористоводневої кислоти, 2.0 мл 10% розчину натрію нітриту, 2.0 мл 10% розчину натрію молібдату, потім додавали 2.0 мл 8.3% розчину натрію гідроксиду, потім доводили об'єм розчину водою дистильованою і перемішували (випробовуваний розчин). Оптичну густину випробовуваного розчину відразу вимірювали за довжини хвилі 525 нм. Компенсаційну рідину готували наступним чином: 2.0 мл 0.5 М розчину хлористоводневої кислоти, 2.0 мл 8.3% розчину натрію гідроксиду змішували і доводили об'єм розчину водою дистильованою до позначки. Вміст суми гідроксикоричних кислот, у відсотках, у перерахунку на хлорогенову кислоту обчислювали за формулою:

$$X(\%) = \frac{A \times K_{\text{розв}} \times 100}{A_{1\text{ см}}^{1\%} \times m_{\text{сух зал}}},$$

де: А – оптична густина випробовуваного розчину, $A_{1\text{ см}}^{1\%}$ – питомий показник поглинання хлорогенової кислоти, що дорівнює 188; $m_{\text{сух зал}}$ – маса сухого залишку в екстракті, г.

Результати дослідження. Кількісний вміст суми фенольних сполук в 60% етанольному екстракті свіжих плодів маклюри помаранчевої склав $0.70 \pm 0.01\%$, флавоноїдів – $0.39 \pm 0.01\%$ і гідроксикоричних кислот – $0.40 \pm 0.01\%$.

Висновки. Отриманні результати дослідження можуть бути використані в розробці фітозасобів, дієтичних добавок та лікарських препаратів.

ПЛОДОНІЖКИ ПЛОДІВ CUCURBITA PERO L. (CUCURBITACEAE) – ПЕРСПЕКТИВНЕ ДЖЕРЕЛО ОДЕРЖАННЯ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН

Мірошниченко Д. С.

Науковий керівник: Хворост О. П.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

khvorost09101960@gmail.com

Вступ. Лікарська сировина рослинного походження була, є та буде популярною у науковій та народній медицині. Це зумовлено мультиспрямованістю біологічної дії, доступністю та ще цілою низкою позитивних факторів. Представники виду гарбуз звичайний *Cucurbita pepo* L. (Cucurbitaceae) широко культивуються у багатьох країнах світу як цінна овочева та кормова культура. Фармакопейним видом лікарської сировини є насіння гарбуза звичайного, що має виражений антигельмінтний ефект. Жирна олія з насіння входить до складу ряду лікарських засобів та дієтичних добавок, що використовуються у профілактиці та лікуванні простатитів та аденоми передміхурової залози. Плодоніжки плодів гарбуза звичайного є відходом. Цей вид сировини здавна використовується народною медициною як кровоспинний та протизапальний засіб при зовнішніх та внутрішніх кровотечах, запаленнях шкіри та слизових оболонок, зокрема ротової порожнини.

Мета дослідження. Вивчити морфологічну будову плодоніжок плодів *Cucurbita pepo* L. (Cucurbitaceae) з встановленням ряду морфометричних параметрів.

Матеріали та методи. Сировину – плодоніжки плодів *Cucurbita pepo* L. (Cucurbitaceae) декількох широко культивованих в Україні сортів (5 серій) заготовляли у період масового плодоношення в Харківській та Полтавській областях у 2021-2022 роках. Сировину

відокремлювали від плодів досушували до повітряно сухого стану у затінку. В дослідженнях використовували загальноприйняті методи фармакопейного аналізу з використанням вимірювальних приладів та лупи.

Результати дослідження. Ними проведено вивчення морфологічної будови серій плодоніжок плодів *Cucurbita pepo* L. (Cucurbitaceae) з встановленням діагностичних рис зовнішньої будови, визначено морфометричні показники (довжина, діаметр).

Висновки. Таким чином, зроблено перший крок у фармакогностичному вивченні плодоніжок плодів *Cucurbita pepo* L. (Cucurbitaceae) як перспективного виду лікарської рослинної сировини.

ВИВЧЕННЯ СКЛАДУ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ ТЮЛЬПАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ

Огора Т. М., Георгіянц В. А.

Науковий керівник: Михайленко О. О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

tanya.ogora@gmail.com

Вступ. Рослини роду Тюльпан (*Tulipa* L.) відносяться до багаторічних рослин із родини лілієвих (Liliaceae). Велика кількість видів походить із Центральної Азії, Кавказу, Криму, Малої Азії, півдня Афганістану, Кашміру, Ірану, Іраку, Сирії, Палестини. У Західній Європі у дикому стані тюльпани зростають на Балканах, Піренеях, в Італії, на півдні Франції. На території України тюльпани трапляються у степовій зоні та серед скель Кримських гір, більшість з них є вразливими та зникаючими рослинами. Зокрема до Червоної книги України занесені такі види: т. змієлистий, Шренка, скіфський, двоквітковий, бузький, дібровний, гранітний. Цибулини і коріння тюльпанів можна використовувати як ліки, що проявляють седативну дію, а також можуть використовуватися при лікуванні манії брудю. Слід зазначити, що рослини роду Тюльпан широко культивуються. Більшість культурних сортів походить від центральноазійських видів. Тюльпани мають приємний, унікальний аромат, який зумовлений певним хімічним складом ефірних олій. Експерименти довели, що фітонциди ароматичних рослин можуть полегшувати депресію, мати протизапальну та знеболюючу дію, регулювати нервову систему людини, а також виконувати оздоровчу функцію в організмі людини. Однак, хімічний склад компонентів ефірних олій з тюльпанів ще недостатньо вивчений.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є аналіз літературних джерел щодо компонентів, які входять до складу ефірної олії рослин роду Тюльпан та оцінка перспектив їх застосування у різних галузях.

Матеріали та методи. Аналіз літературних джерел, спостереження, порівняння та узагальнення знайденого матеріалу.

Результати дослідження. Щодо аналізу компонентів ефірної олії квіток тюльпанів, було надруковано лише декілька робіт. Відповідно до досліджень авторів, у квітках *Tulipa gesneriana* було встановлено наявність 70 летких ароматичних сполук, серед них: спирти, жирні вуглеводні, терпени, альдегіди, кетони, складні ефіри та інші речовини. Основними